

Zakończenie programu "Ogród nad głową?"

W maju br. dobiegł końca projekt „Ogród nad głową, czyli szwajcarskie „zielone dachy” i „żyjące ściany” modelem i inspiracją dla innowacyjnych działań polskich samorządów na rzecz oszczędności energii i ochrony klimatu”. Projekt trwał 2 lata i był współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Partnerami projektu byli: Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités” (koordynator projektu), Polskie Stowarzyszenie „Dachy Zielone” oraz Uniwersytet Nauk Stosowanych w Zurichu (reprezentowany w projekcie przez Centrum Wiedzy o Dachach Zielonych). Projekt skierowany był do władz i społeczności lokalnych, a jego uczestnikami było 12 polskich gmin.

Fot. E. Burszta-Adamiak

Ostatnim wydarzeniem realizowanym w ramach projektu była konferencja, która odbyła się w dniach 13–14 maja w Bydgoszczy. Spotkanie odbyło się na terenie Opery Nova, gdzie omawiano tematykę związaną z zielonymi dachami i żyjącymi ścianami, zarówno w Polsce, jak i w Szwajcarii. Podsumowano również dwuletnie działania w ramach projektu oraz podpisano porozumienie o dalszej współpracy na rzecz wdrażania ekologicznych rozwiązań, jakimi są zielone dachy i żyjące ściany. Uczestnikami konferencji byli nie tylko zaproszeni goście, przedstawiciele gmin-beneficjentów projektów, ale też projektanci z Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Bydgoszczy oraz studenci zainteresowani praktycznymi aspektami wdrażania alternatywnych form zieleni. Ponadto we foyer konferencji wystawiali się przedstawiciele firm branży zielonych dachów i żyjących ścian.

Spotkanie otworzyła Maria Stankiewicz, dyrektor biura Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć „Energie Cités” oraz Wiesław Zawistowski z Urzędu Miasta Bydgoszczy, który powitał serdecznie zgromadzonych wyrażając zadowolenie, że Bydgoszcz uczestniczy w działaniach na rzecz rozwoju zielonych dachów i żyjących ścian.

W sesji plenarnej pierwszego dnia konferencji Maria Stankiewicz przybliżyła słuchaczom rezultaty dwuletniego projektu, a następnie oddała głos gościom ze Szwajcarii. Stephan Brenneisen z Centrum

Wiedzy o Dachach Zielonych w Zurychu opisywał efekty kampanii promującej ideę zielonych dachów i żyjących ścian w Szwajcarii. Kraj ten rozwija ideę od lat 90. W tym czasie na różnych etapach pojawiało się wiele problemów i zagadnień, które w konsekwencji budowały doświadczenie szwajcarskie w zakresie wykonywania zielonych dachów i ścian. Aktualnie Szwajcaria posiada zapis prawny zobowiązujący inwestora do wykonywania zielonego dachu na inwestycji.

W dalszej części sesji Rafael Schneider (Centrum Wiedzy o Dachach Zielonych w Zurychu) przybliżył słuchaczom szczegóły dotyczące planowania i realizowania zielonych dachów w Szwajcarii, odnosząc się do przyrodniczych wartości tych rozwiązań. W Szwajcarii wiele dachów pokrytych jest naturalnymi zbiorowiskami łąkowymi, co wpływa na zwiększenie bioróżnorodności środowiska miejskiego. W swojej prezentacji R. Schneider opisywał także badania dotyczące adaptowania rodzimych gatunków orchidei na zielone dachy.

Kolejny występ dotyczył doboru gatunkowego roślin na zielone dachy ekstensywne. Włodzisław Barcikowski, członek PSDZ i jednocześnie producent materiału szkółkarskiego, w ciekawy sposób opowiedział o swoim praktycznym doświadczeniu z gatunkami stosowanymi na dachach ekstensywnych. Słuchacze mogli usłyszeć, dlaczego lawenda nie nadaje się na dachy, jakie gatunki traw w naszych warunkach radzą sobie najlepiej oraz dlaczego pierwotna kompozycja roślin na dachach ekstensywnych zmienia się z upływem czasu.

Fot. E. Burszta-Adamiak

Ciekawym zagadnieniem poruszonym na kolejnej prezentacji była rola zielonych dachów w poprawie lokalnych warunków hydrologicznych. Dr Ewa Burszta-Adamiak, członek PSDZ, prowadząca badania w zakresie retencji na zielonych dachach podkreślała, jak ważną rolę dla bilansu wodnego mają tego typu rozwiązania w strukturze miasta.

Kolejny wykład dotyczył procesu dydaktycznego w zakresie zielonych dachów i żyjących ścian. Prezes PSDZ Ewa Walter, która jest jednocześnie nauczycielem akademickim na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, przedstawiła aktualny proces kształcenia w zakresie zielonych dachów i ścian w Polsce, wyszczególniając możliwości i potrzeby odbiorców na różnych poziomach edukacji. Na zakończenie wykładu prelegentka pochwaliła się nową specjalnością uruchamianą w październiku br. na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, w ramach której studenci architektury krajobrazu będą pozyskiwać szczegółową wiedzę m.in. z zakresu zielonych dachów i żyjących ścian.

Ostatnią prezentacją sesji plenarnej było wystąpienie Bogny Rybackiej z Urzędu Miasta w Bydgoszczy, która swoim wykładem zaprosiła słuchaczy do podróży studyjnej po obiektach zielonych dachów w Bydgoszczy.

Punktem kulminacyjnym obrad było podpisanie porozumienia o wzajemnej współpracy przedstawicieli czterech ośrodków działających na rzecz rozpowszechniania zielonych dachów i żyjących ścian tj. Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć „Energie Cités”, Polskiego Stowarzyszenia „Dachy Zielone”, Uniwersytetu Nauk Stosowanych w Zurychu oraz Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Pierwszy dzień konferencji zakończył się podróżą studyjną po inwestycjach zielonych dachów w Bydgoszczy. Uczestnicy zobaczyli nie tylko nowe, prestiżowe inwestycje, ale też jedną z pierwszych w Polsce realizacji ogrodu na dachu Kliniki Rehabilitacji Szpitala Uniwersyteckiego im. A. Jurasza w Bydgoszczy. Po obiekcie wybudowanym pod koniec lat 90. oprowadzał główny projektant ogrodu Grzegorz Sadowski, który opowiedział niezwykłą historię powstania tego szczególnego miejsca. Główną ideą przyświecającą pomysłodawcom i projektantom było stworzenie pięknego ogrodu, który będzie oglądany przez chore dzieci z okien Kliniki Pediatrii szpitala.

Drugi dzień konferencji przeznaczony był na podsumowania działań w ramach projektu, a także prezentacje zrealizowanych w ostatnich latach inwestycji w Polsce. Jednym z efektów projektu było powstanie zielonego dachu w technologii szwajcarskiej na budynku przedszkola w gminie Raciechowice (beneficjent projektu).

Projekt „Ogród nad głową...” dobiegł końca, jednak zagadnienie zielonych dachów i żyjących ścian w Polsce wciąż się rozwija ponieważ rośnie zapotrzebowanie na tego typu rozwiązania dla zieleni, zwłaszcza na terenach miejskich. Zaszczepienie idei wykonywania zielonych dachów i żyjących ścian wśród urzędników to jeden z ważnych kroków w kierunku powstawania inwestycji przyjaznych dla środowiska.

dr inż. Ewa Walter
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
Polskie Stowarzyszenie „Dachy Zielone”